

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 745/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátom Mgr. JUDr. Zoltánom Perhácsom, PhD., Tichá 45, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3, čl. 8 ods. 1 a 2 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie kontroly a inšpekčnej služby, úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby – západ v konaní vedenom pod ČVS: SKIS-131/OISZ-V-2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. mája 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“),

zastúpeného advokátom Mgr. JUDr. Zoltánom Perhácsom, PhD., Tichá 45, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3, čl. 8 ods. 1 a 2 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie kontroly a inšpekčnej služby, úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby – západ (ďalej aj „inšpekcia ministerstva vnútra“) v konaní vedenom pod ČVS: SKIS-131/OISZ-V-2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru, inšpekcie ministerstva vnútra ČVS: SKIS-131/OISZ-V-2014 z 18. marca 2016 na skutkovom základe uvedenom vo výroku uznesenia obvinený zo spáchania prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

Sťažovateľ sťažnosť odôvodňuje okrem iného takto:

«Trestné stíhanie a vznesenie obvinenia v mojom prípade začal a vedie neoprávnený (nezákonný) štátny orgán - inšpekčná služba Ministerstva vnútra Slovenskej republiky - a to navyše bez kompetencie v zmysle Trestného poriadku, a preto jej rozhodnutia sú nezákonné a nemožno ich zhojiť, od samotného začiatku sú nulitné.

... Skutok, za ktorý som trestne stíhaný inšpekčnou službou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky som nespáchal, avšak v tejto sťažnosti nebudem namietať a argumentovať, prečo som sa nemohol dopustiť stíhaného trestného činu (prečinu) zneužívania právomoci verejného činiteľa...

... Podľa môjho názoru prioritnou (primárnou) otázkou je, či inšpekčná služba Ministerstva vnútra Slovenskej republiky je alebo nie je zákonným a ústavným štátnym orgánom.

Nezákonný a neústavný štátny orgán nemá kompetenciu vykonávať žiadne legálne úradné úkony a už vôbec nemôže mať kompetencie orgánu činného v trestnom konaní, a teda nesmie vykonávať ani žiadne procesné úkony podľa Trestného poriadku.

... Namietam, že inšpekčná služba bola bez zákonného zmocnenia vyčlenená z organizačnej štruktúry Policajného zboru, teda namietam jej nezákonnosť a neústavnosť ako celku.

... Žiadne ustanovenia zákona č. 171/1993 Z. z. (o Policajnom zbore, pozn.), ani zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov..., ale ani iného všeobecne záväzného predpisu nedáva podpredsedovi vlády a ministrovi vnútra Slovenskej republiky legislatívny základ na vyňatie vyšetrovacieho orgánu - inšpekčnej služby zo zložiek patriacich výsostne pod Policajný zbor a tým nemá ani zákonné zmocnenie na preloženie inšpekčnej služby mimo Policajný zbor.

... Ústavne konformný výklad právnej normy vôbec nemôže siahať tak ďaleko, aby sa dostal do rozporu s jej znením, resp. so zmyslom vykladaného normatívneho textu.

... Najvyšší súd v zjednocujúcom stanovisku uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2015 v tejto súvislosti zaujal právny názor, citujem:

„... Kľúčové zákonné ustanovenie pre ministra vnútra je § 6 ods. 2 zákona o Policajnom zbore, podľa ktorého služby a útvary Policajného zboru riadi prezident, ak minister neurčí inak. Minister je teda ten, kto môže (interným predpisom) určiť, ktoré služby a útvary Policajného zboru bude riadiť on, a nie prezident Policajného zboru...“

Tu, v súvislosti s citovaným právnym názorom najvyššieho súdu, podľa môjho názoru, nemožno hovoriť ani o ústavne nekonformnom výklade, ale o výklade kontra lege s ústavou. Takýto výklad je ďalej v rozpore aj s čl. 144 ods. 1 ústavy.

Výklad najvyššieho súdu k § 6 ods. 2 zák. č. 171/1993 Z. z., podľa môjho názoru, vykazuje značný stupeň arbitrárnosti.

... Keďže v mojom prípade bolo začaté trestné stíhanie a obvinenie vznesené nezákonnou a neústavnou inšpekčnou službou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, teda ide o priamy a bezprostredný zásah do mojich základných práv a slobôd, obraciam sa na ústavný súd a namietam nezákonnosť a neústavnosť inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.»

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1. ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy; čl. 17 ods. 2 ústavy čl. 50 ods. 3 ústavy; čl. 6 ods. 1, ods. 3, čl. 8 ods. 1, ods. 2 a čl. 13 dohovoru v trestnom konaní vedenom odborom inšpekčnej služby - západ úradu inšpekčnej služby sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, 812 72 Bratislava, spisová značka ČVS: SKIS- 131/OISZ-V-2014 z dôvodu, že trestné stíhanie proti sťažovateľovi začal a vedie nezákonný a neústavný štátny orgán, porušené bolo.

2. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 100 000 € (slovom stotisíc eur), ktoré je povinný Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky vyplatiť sťažovateľovi a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namietané porušenie svojich v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru odôvodňuje (v podstate) tým, že trestné konanie voči nemu vedie štátny orgán (inšpekcia ministerstva vnútra), ktorý je nezákonný a neústavný.

Ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, z ktorého vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb namietajúcich porušenie základných práv a slobôd v prípadoch, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd, resp. iný orgán verejnej moci. Zmysel a podstata princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

V súvislosti s uplatňovaním princípu subsidiarity v konaniach o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy v trestnom konaní, ústavný súd už opakovane zdôraznil, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch

spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 166/2010, m. m. tiež II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že trestná vec sťažovateľa sa v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nachádzala v štádiu prípravného konania. Dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní podľa § 230 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) vykonáva prokurátor, ktorý je pri výkone svojej právomoci okrem iného oprávnený zrušiť nezákonné alebo neopodstatnené rozhodnutie policajta, ktoré môže nahradiť vlastným rozhodnutím [§ 230 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku]. Po prípadnom podaní obžaloby prokurátorom je orgánom oprávneným a povinným posúdiť všetky relevantné skutkové a právne okolnosti daného prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania príslušný prvostupňový súd a v prípade uplatnenia opravných prostriedkov aj odvolací súd a v zákonom ustanovenom rozsahu tiež dovolací súd. Trestný poriadok pritom pre každé štádium trestného konania ustanovuje konkrétne právne inštitúty, prostredníctvom ktorých sa obvinený (resp. obžalovaný) môže domáhať ochrany svojich práv pred príslušným orgánom verejnej moci.

Z už uvedených skutočností vyplýva, že ochranu základným právam podľa ústavy a právam podľa dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, sú oprávnené v prebiehajúcom trestnom konaní poskytnúť orgány verejnej moci, ktorých právomoc predchádza právomoci ústavného súdu. Za daných okolností preto nie je dôvod, aby ústavný súd v tejto fáze prebiehajúceho trestného konania doň vstupoval a predchádzal, resp. suploval právomoc príslušných orgánov verejnej moci.

Uvedené skutočnosti zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnej, keďže bola podaná predčasne (z dôvodu „*ratione temporis*“).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní považoval za potrebné osobitne sa vyjadriť aj ku skutočnosti, že podstatou sťažovateľom uplatnených výhrad je jeho námietka

nezákonnosti a neústavnosti orgánu, ktorý voči nemu vedie trestné stíhanie (inšpekcia ministerstva vnútra). Vo vzťahu k tejto námietke ústavný súd konštatuje, že ide o námietku, s ktorou sa v rámci konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže meritórne zaoberať. V konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd totiž vychádza z princípu prezumpcie ústavnosti právnych predpisov, pričom právnym základom existencie inšpekcie ministerstva vnútra je všeobecne záväzný právny predpis (zákon o Policajnom zbore). Za týchto okolností by meritórne závery k zákonnosti, resp. ústavnosti inšpekcie ministerstva vnútra, a teda k súladu jej normatívneho právneho základu s ústavou, presahovali rámec právomoci, ktorou disponuje senát ústavného súdu v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, o to viac, že sťažovateľ ako fyzická osoba nie je v zmysle zákona o ústavnom súde [§ 37 ods. 1 v spojení s § 18 ods. 1 písm. a) až g)] osobou oprávnenou samostatne iniciovať konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, v ktorom by ústavný súd mohol preskúmať ústavnosť právneho základu existencie inšpekcie ministerstva vnútra.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd tiež poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že „každé konanie (pred ústavným súdom, pozn.) možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom“ (II. ÚS 66/01, tiež II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07). Z citovaného okrem iného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. Záver vyplývajúci z citovaného právneho názoru má nesporne aj ústavnú relevanciu, a to zvlášť v prípadoch, ak by sa v konaní, ktoré patrí v zmysle čl. 131 ods. 2 ústavy do pôsobnosti senátu ústavného súdu, mala uplatniť právomoc, ktorú ústava zveruje do pôsobnosti pléna (čl. 131 ods. 1 ústavy). Aj ústavný súd je totiž viazaný čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto si senát ústavného súdu nemôže v rozpore s ústavnou úpravou atrahovať právomoc pléna ústavného

súdu, a to ani vtedy, ak by to v okolnostiach prípadu mohlo byť v prospech ochrany základných práv a slobôd (porovnaj IV. ÚS 50/2010).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vo svojej podstate domáha rozhodnutia o veci, o ktorej ústavný súd v tomto type konania nie je oprávnený rozhodnúť.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nielen ako neprípustnú, ale aj pre nedostatok svojej právomoci.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2016